

Sygn. akt: KIO 596/16

WYROK

z dnia 29 kwietnia 2016 r.

Krajowa Izba Odwoławcza - w składzie:

Przewodniczący: **Magdalena Rams**

Protokolant: **Wojciech Świdwa**

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu **29 kwietnia 2016 r.** w Warszawie odwołania wniesionego do Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej w dniu **19 kwietnia 2016 r.** przez wykonawcę **J. I. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą OMEGA – Zakład Sieci Wodno – Kanalizacyjnych J. I.**

w postępowaniu prowadzonym przez **Sinevia sp. z o.o., z siedzibą w Nowym Dworze Mazowieckim**

przy udziale wykonawcy **Wod – Bud sp. z o.o., z siedzibą w Kraśniku** zgłaszającego przystąpienie do postępowania odwoławczego po stronie zamawiającego,

orzeka:

1. **Oddala odwołanie.**
2. Kosztami postępowania obciąża **J. I. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą OMEGA – Zakład Sieci Wodno – Kanalizacyjnych J. I. i:**
 - 2.1 zalicza w poczet kosztów postępowania odwoławczego kwotę **10 000 zł 00 gr** (słownie: dziesięć tysięcy złotych zero groszy) uiszczoną przez **wykonawcę J. I. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą OMEGA – Zakład Sieci Wodno – Kanalizacyjnych J. I.** tytułem wpisu od odwołania.

Stosownie do art. 198a i 198b ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2010 r. 113, poz. 759 z późn. zm.) na niniejszy wyrok – w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia – przysługuje skarga za pośrednictwem Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej do Sądu Okręgowego w **Warszawie**.

Przewodniczący:

Sygn. akt: KIO 596/16

UZASADNIENIE

W dniu 19 kwietnia 2016 r. do Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej wpłynęło odwołanie wykonawcy J. I. działającego pod firmą: OMEGA - Zakład Sieci Wodno-Kanalizacyjnych J. I. (dalej „**Odwołujący**”) zarzucając zamawiającego SINEVIA sp. z o.o., z siedzibą w Nowym Dworze Mazowieckim (dalej „**Zamawiający**”):

- 1) naruszeniu art. 90 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp, poprzez błędne przyjęcie, że do kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego w oparciu o powyżej powołaną regulację, należy doliczyć dodatkowe koszty pracodawcy, jakie ponosi on z tytułu zatrudnienia osób na podstawie stosunku pracy, podczas, gdy z literalnego brzmienia art. 90 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp nie wynika, by były ku temu podstawy;
- 2) naruszeniu art. 89 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 90 ust. 3 ustawy Pzp, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji odrzucenie oferty złożonej przez Odwołującego - OMEGA - Zakład Sieci Wodno-Kanalizacyjnych J. I., mimo że oferta Odwołującego nie zawiera rażąco niskiej ceny w stosunku do przedmiotu zamówienia;
- 3) naruszeniu art. 91 ust. 1 w zw. z art. 7 ust. 3 ustawy Pzp, poprzez zaniechanie wyboru oferty Odwołującego, która, jako najkorzystniejsza spośród wszystkich ofert złożonych w postępowaniu, powinna zostać wybrana zgodnie z przepisami ustawy Pzp;
- 4) naruszeniu art. 92 ust. 1 pkt 2 ustawy Pzp polegającym na ogólnikowym oraz niepełnym uzasadnieniu faktycznym przyczyn odrzucenia oferty Odwołującego, poprzez brak odniesienia się do treści kosztorysu załączonego do oferty Odwołującego, a także wyjaśnień Odwołującego z dnia 14 kwietnia 2016 roku, które odnosiły się do tego kosztorysu.

W związku podniesionymi zarzutami Odwołujący wniósł o: (i) uwzględnienie odwołania; (ii) nakazanie Zamawiającemu unieważnienia decyzji o wyborze oferty najkorzystniejszej oraz decyzji o odrzuceniu oferty Odwołującego; (iii) nakazanie Zamawiającemu powtórzenia czynności wyboru najkorzystniejszej oferty z uwzględnieniem oferty Odwołującego; (iv) dopuszczenie dowodów z dokumentów wymienionych w treści niniejszego odwołania; (v) obciążenie w całości Zamawiającego kosztami postępowania, tj. zasądzenie od Zamawiającego na rzecz Odwołującego kosztów wpisu w wysokości 10.000,00 zł (słownie: dziesięć tysięcy złotych 00/100) wraz z ewentualnymi pozostałymi kosztami przedstawionymi w wykazie podczas rozprawy, w tym ewentualnymi kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu podniesionych zarzutów Odwołujący wskazał, że w dniu 8 marca 2016 r. Zamawiający wszczął postępowanie w sprawie zamówienia publicznego prowadzone w trybie przetargu nieograniczonym pn.: „SVA Jarosław: Remont dróg i chodników oraz wymiana sieci podziemnych wod.- kan. w kompleksie wojskowym JW. 4228 w Krakowie przy ul. Montelupich 3”, oznaczone nr: SVA/J/4620/30/2016, publikując w Biuletynie Zamówień Publicznych stosowne ogłoszenie o zamówieniu nr: 51052 - 2016. Jak wynika z treści pkt 11.1.4) powyższego ogłoszenia „Przedmiotem zamówienia jest remont dróg i chodników oraz wymiana sieci podziemnych wod.- kan. w kompleksie wojskowym JW. 4228 w Krakowie przy ul. Montelupich 3. Szczegółowy zakres robót zawarty został w dokumentacji technicznej stanowiącej załącznik nr 11 do SIWZ. Do SIWZ został załączony przedmiar robót - załącznik nr 12 do SIWZ, który należy traktować jako dokument pomocniczy, ułatwiający przygotowanie oferty cenowej”. W postępowaniu tym, zachowując termin składania ofert, ofertę złożył Odwołujący, który zobowiązał się wykonać przedmiot zamówienia za cenę netto 2.908.966,44 złoty, co stanowi kwotę brutto w wysokości 3.578.028,72 złote, a także udzielić gwarancji jakości na okres 60 miesięcy.

Odwołujący wskazał, że Zamawiający wezwał w dniu 6 kwietnia 2016 roku Odwołującego, na podstawie art. 90 ust. 1 ustawy Pzp, do udzielenia wyjaśnień, w tym złożenia dowodów, dotyczących elementów oferty mających wpływ na wysokości ceny, w szczególności w zakresie: 1) oszczędności metody wykonania zamówienia, wybranych rozwiązań technicznych, wyjątkowo sprzyjających warunków wykonywania zamówienia dostępnych dla wykonawcy, oryginalności projektu wykonawcy, kosztów pracy, których wartość przyjęta do ustalenia ceny nie może być niższa od minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie art. 2 ust. 3-5 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z późn. zm.); 2) pomocy publicznej udzielonej na podstawie, odrębnych przepisów. Odwołujący, w odpowiedzi na powyższe wezwanie Zamawiającego, złożył wyczerpujące wyjaśnienia w dniu 8 kwietnia 2016 roku.

Odwołujący wskazał, że Zamawiający ponowił w dniu 13 kwietnia 2016 roku wezwanie o wyjaśnienia rażąco niskiej ceny, tym razem skupiając się na oświadczeniu Odwołującego, że wynagrodzenie każdego z jego pracowników jest wyższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie obowiązujących przepisów. Swoje wątpliwości Zamawiający wyjaśniał poprzez wskazanie stosownych wyliczeń, z których wynikało, że zgodnie z przepisami prawa, stawka roboczogodziny, przy założeniu średniej ilości godzin do przepracowania w miesiącu w wysokości 168, wynosi około 11,01 zł na godzinę - bez kosztów ponoszonych przez pracodawcę, a z tymi kosztami 13,80 zł za godzinę. Biorąc pod

uwagę powyższe, Zamawiający wezwał Odwołującego do udzielenia wyjaśnień, dotyczących rozbieżności pomiędzy ww. informacjami a zaoferowaną stawką kalkulacyjną roboczogodziny w ofercie Odwołującego, która zdaniem Zamawiającego wynosiła 9,00 złotych. W odpowiedzi na powyższe wezwanie, Odwołujący wskazał wyraźnie, iż do stawki netto za roboczogodzinę w wysokości 9,00 złotych należy doliczyć przyjęte koszty pośrednie i zysk, a w dalszej kolejności - również narzuty wynikające z przepisów podatkowych. Ostatecznie Odwołujący wyjaśnił, że faktyczna cena roboczogodziny wynosi ponad 14 złotych. Ponadto, Odwołujący ponownie oświadczył, że wynagrodzenie każdego z jego pracowników jest i będzie wyższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

Odwołujący wskazał, że Zamawiający informacją z dnia 14 kwietnia 2016 roku poinformował Odwołującego, że jego oferta została odrzucona z postępowania oraz że dokonano "wyboru oferty wykonawcy konsorcjum firm: 1) WOD-BUD Sp. z o.o. - Lider, 2) TAR-MAX T. Rz., 3) „FAMIKO-BUD” sp. z o.o., jako najkorzystniejszej.

Odwołujący wskazał, że w uzasadnieniu odrzucenia oferty Odwołującego, Zamawiający poprzestał jedynie na powtórzeniu jego wycień zawartych w wezwaniu z dnia 13 kwietnia 2016 roku oraz wskazaniu, że w jego ocenie wyjaśnienia złożone przez Odwołującego są ogólnikowe, nie wykazują na konkretne argumenty mogące wskazywać na zaoferowania tak niskiej ceny. Ponadto, Zamawiający podkreślił, że nie jest wystarczające złożenie jakichkolwiek wyjaśnień, ale wyjaśnień odpowiednio umotywowanych, przekonywujących, że zaproponowana cena nie jest rażąco niska. Jak wskazał Zamawiający, na Odwołującym spoczywał obowiązek udowodnienia prawdziwości swoich twierdzeń, zaś Zamawiający uznał, że Odwołujący nie usunął wątpliwości co do wysokości zaoferowanej ceny i nie udowodnił, że jego cena nie jest ceną rażąco niską.

Odwołujący wskazał, że zgodnie z art. 90 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp jeżeli cena oferty wydaje się rażąco niska w stosunku do przedmiotu zamówienia i budzi wątpliwości zamawiającego co do możliwości wykonania przedmiotu zamówienia zgodnie z wymaganiami określonymi przez zamawiającego lub wynikającymi z odrębnych przepisów, w szczególności jest niższa o 30% od wartości zamówienia lub średniej arytmetycznej cen wszystkich złożonych ofert, zamawiający zwraca się o udzielenie wyjaśnień, w tym złożenie dowodów, dotyczących elementów oferty mających wpływ na wysokość ceny, w szczególności w zakresie oszczędności metody wykonania zamówienia, wybranych rozwiązań technicznych, wyjątkowo sprzyjających warunków wykonywania zamówienia dostępnych dla wykonawcy, oryginalności projektu wykonawcy, kosztów pracy, których wartość przyjęta do ustalenia

ceny nie może być niższa od minimalnego wynagrodzenia za prace ustalonego na podstawie art. 2 ust. 3-5 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za prace (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z późn. zm.). Aktualnie, tj. od 1 stycznia 2016 roku, minimalne wynagrodzenie za pracę zostało ustalone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 września 2015 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2016 r. (Dz.U. poz. 1385) w wysokości 1850 złotych.

Na powyższą kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę zwrócił uwagę również Zamawiający w treści swojego wezwania z dnia 13 kwietnia 2016 roku. Dokonał on także wyliczeń stawki za jedną godzinę, biorąc pod uwagę średnią ilość godzin do przepracowania w miesiącu w wysokości 168, uzyskując wynik 11,01 złotych za godzinę. Zdaniem Zmawiającego do powyższej, stawki za godzinę należy doliczyć również koszty ponoszone przez pracodawcę, co łącznie jego zdaniem daje kwotę 13,80 zł za godzinę pracy. Odwołujący wskazał, że nie wiadomym jest jednak w jaki sposób Zamawiający uzyskał powyższy wynik, skoro kwota wynagrodzenia minimalnego, po dodaniu wszelkich kosztów zatrudnienia (obciążeń pracodawcy), wynosi 2.231,29 złotych. Dzieląc wskazaną kwotę o średnią ilość godzin pracy w miesiącu, otrzymuje się stawkę godzinową w wysokości 13,28 złotych, a nie jak sugeruje Zmawiający - 13,80 złotych.

W ocenie Odwołującego z literalnego brzmienia art. 90 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp nie wynika, aby uprawnionym było doliczenie do kwoty wynagrodzenia minimalnego za pracę ustalonego na podstawie art. 2 ust. 3-5 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z późn. zm.), jakichkolwiek kosztów zatrudnienia pracodawcy (tak m.in. w wyroku KIO 1104/15).

W ocenie Odwołującego biorąc pod uwagę powyższe twierdzenia Zamawiającego, jakoby dla ustalenia, czy oferta nie zawiera rażąco niskiej ceny w zakresie kosztów pracy, bierze się pod uwagę aktualną kwotę minimalnego wynagrodzenia wraz z wszelkimi innymi kosztami pracodawcy, jakie ponosi on z tytułu zatrudnienia osób na podstawie; stosunku pracy, stanowi niewątpliwe naruszenie art. 90 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp.

Dalej Odwołujący wskazał, że w treści swoich wyjaśnień z dnia 14 kwietnia 2016 roku, wskazał wyraźnie, iż do stawki netto za robociznę w wysokości 9,00 złotych należy doliczyć przyjęte koszty pośrednie oraz zysk. Do tak wyliczonej kwoty, biorąc pod uwagę, iż stanowi kwotę netto, należy doliczyć kwotę podatku VAT w wysokości 23%. Dla uzasadnienia konieczności doliczenia podatku VAT do stawki netto wskazanej w kosztorysie, podnieść należy, iż z brzmienia art. 89 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp wynika, że celem postępowania

wyjaśniającego, o którym mowa w art. 90 ustawy Pzp, jest ustalenie czy cena oferty jest rażąco niska w „stosunku do przedmiotu zamówienia”. W ocenie Odwołującego badany jest zatem stosunek ceny ofertowej do danej roboty, której opis zamieszczono w SIWZ i którą wykonawcy mają wykonać za zaoferowaną cenę. Skoro zgodnie z obowiązującymi przepisami dana robota obłożona jest podatkiem VAT, to badanie ceny ofertowej brutto, w tym także każdej stawki wskazanej w kosztorysie, musi odnosić się do szacowanego wynagrodzenia wykonawcy także obejmującego ten podatek (por. wyrok KIO z dnia 27 marca 2015 roku, KIO 500/15).

W świetle powyższego, z przedłożonego przez Odwołującego kosztorysu do oferty, stanowiącego integralną część oferty z dnia 23 marca 2016 roku (strony: 70, 74 i 78 tej oferty), wynika, iż podstawowa stawka za roboczogodzinę wynosi 9,00 złotych netto. Dla tej stawki przewidziano narzuty w postaci: kosztów pośrednich stanowiących 25% tej stawki ($25,00\%R+25,00\%S$) oraz zysk stanowiący 5% stawki po dodaniu kosztów pośrednich ($5,00\%R+5,00\%S+5,00\%Kp(R)+5,00\%Kp(S)$), gdzie R to są koszty robocizny bezpośredniej, S - koszty pracy sprzętu oraz środków transportu technologicznego, Kp - koszty pośrednie. Wyliczając więc faktyczną stawkę netto za jedną roboczogodzinę, która bezpośrednio wynika z kosztorysu ofertowego Odwołującego, należy dokonać następujących wyliczeń:

- 1) do kwoty 9,00 złotych netto należy dodać $25,00\% \times 9,00$ złotych, co daje wynik 11,25 złotych netto za jedną roboczogodzinę,
- 2) następnie do kwoty 11,25 złotych netto, o której mowa w pkt 1, należy dodać $5,00\% \times 11,25$ złotych, co daje wynik 11,81 złotych netto.

W ocenie Odwołującego powyższa stawka za jedną roboczogodzinę netto, po wskazanych w kosztorysie narzutach, jest wyższa od minimalnej stawki za jedną godzinę pracy, która wynosi 11,01 złotych. Odwołujący zauważył, że stawka 11,81 złotych stanowi kwotę netto, koniecznym staje się doliczenie jeszcze podatku VAT, który w niniejszym wypadku wynosi 23%. W ostateczności więc, stawka brutto za roboczogodzinę zaproponowana przez Odwołującego w jego ofercie, wynosi ok 14,53 złotych, co stanowi wartość wyższą nawet od minimalnej stawki wynagrodzenia za jedną godzinę pracy po dodaniu wszelkich kosztów pracodawcy, a nawet od błędnie wyliczonej przez Zamawiającego stawki w wysokości 13,80 złotych za godzinę pracy.

Odwołujący wskazał, że dla zobrazowania powyższych wyliczeń, biorąc pod uwagę minimalną kwotę wynagrodzenia ustaloną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 września 2015 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2016 r. (Dz. U. poz. 1385), koszty pracy wynikające z kosztorysu ofertowego Odwołującego, kształtują

się na poziomie ok. 2.441,04 złotych brutto, co stanowi kwotę wyższą o: 591,04 złotych od minimalnego wynagrodzenia za pracę, 209,75 złotych od minimalnego wynagrodzenia za pracę wraz z wszelkimi kosztami pracodawcy.

W ocenie Odwołującego nawet przyjmując koszty netto pracy wynikające z kosztorysu ofertowego Odwołującego, które kształtują się na poziomie 1.984,08 zł netto, to i tak kwota ta jest wyższa o 134,08 złotych od minimalnego wynagrodzenia za pracę. Ponadto Odwołujący wskazał, że stawkę roboczogodziny zaoferowaną przez Odwołujący Zamawiający mógł wyliczyć samodzielnie, na podstawie samej tylko treści kosztorysu ofertowego Odwołującego. W tym stanie rzeczy, za wystarczające należy uznać wyjaśnienia Odwołującego z dnia 14 kwietnia 2016 roku, będące odpowiedzią na wezwanie Zamawiającego z dnia 13 kwietnia 2016 roku, zawierające jedynie oświadczenia dotyczące sposobu wyliczenia stawki za roboczogodzinę, opierając się na informacjach zawartych bezpośrednio w kosztorysie ofertowym, oraz oświadczenie potwierdzające, że wynagrodzenie każdego z jego pracowników jest i będzie wyższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie obowiązujących przepisów prawa. Powyższe potwierdza stanowisko wyrażone przez KIO w wyroku z dnia 5 lutego 2015 roku, KIO 132/15.

W ocenie Odwołującego wobec powyższego, informacje zwarte w kosztorysie ofertowym Odwołującego, w zakresie stawki za roboczogodzinę, podparte wyczerpującymi wyjaśnieniami Odwołującego z dnia 8 kwietnia 2016 roku oraz z dnia 14 kwietnia 2016 roku, niewątpliwie potwierdzają, że oferta Odwołującego nie zawiera rażąco niskiej ceny w stosunku do przedmiotu zamówienia, w tym przyjęte koszty pracy nie stanowią kwoty niższej niż minimalne wynagrodzenia za pracę. Tym samym Zamawiający odrzucając ofertę Odwołującego z postępowania, po nieuzasadnionym stwierdzeniu, że cena oferty Odwołującego jest rażąco niska, dopuścił się naruszenia art. 89 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 90 ust. 3 ustawy Pzp.

Dalej Odwołujący wskazał, iż przedmiotowym postępowaniu Zamawiający wskazał dwa kryteria wyboru ofert, tj. cena brutto oferty - waga: 90%, oraz długość okresu gwarancji - waga 10%. Zważywszy, iż oferta Odwołująca została nieprawidłowo odrzucona z niniejszego postępowania, winna ona być rozpatrywana wraz z powstałymi ofertami niepodlegającymi odrzuceniu, z uwzględnieniem powyższych kryteriów. W takiej sytuacji, oferta Odwołującego otrzymałaby najwyższą z możliwych punktacji, tj. 100,00 pkt, bowiem zawierała najniższą cenę, co oznacza, że otrzymałaby 90,00 pkt, a także wskazywała maksymalny okres gwarancji jakości dla przedmiotu zamówienia, tj. 60 miesięcy, więc otrzymałaby dodatkowe

10,00 pkt. Pomimo powyższych okoliczności Zamawiający zaniechał wyboru oferty Odwołującego, która, jako najkorzystniejsza spośród wszystkich ofert złożonych w postępowaniu, powinna zostać wybrana zgodnie z przepisami ustawy Pzp, czym niewątpliwie dopuścił się naruszenia art. 91 ust. 1 w zw. z art. 7 ust. 3 ustawy Pzp.

Odwołujący wskazał również, że zgodnie z art. 92 ust. 1 pkt 2 ustawy Pzp niezwłocznie po wyborze najkorzystniejszej oferty zamawiający jednocześnie zawiadamia wykonawców, którzy złożyli oferty, m. in. o wykonawcach, których oferty zostały odrzucone, podając uzasadnienie faktyczne i prawne. W ocenie Odwołującego Zamawiający nie podołał wymogom prawidłowego, tj. odpowiadającego przepisom prawa, sporządzenia uzasadnienia faktycznego i prawnego odrzucenia oferty Odwołującego. Argumentem dla powyższego jest fakt, iż Zamawiający w swoim uzasadnieniu odrzucenia oferty Odwołującego w pierwszej kolejności przedstawił swój wywód dotyczący wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, stawki za jedną godzinę za pracę obliczoną w oparciu o kwotę minimalną tego wynagrodzenia, a także wyliczył swoją stawkę za godzinę pracy, która jego zdaniem jest realna i powinna znaleźć zastosowanie przy ocenie, czy wskazane w kosztorysie ofertowym przez Odwołującego koszty pracy przedstawiają wartość rażąco niską. Następnie wskazał, że w jego ocenie wyjaśnienia złożone przez Odwołującego są ogólnikowe, nie wykazują na konkretne argumenty mogące wskazywać na zaoferowania tak niskiej ceny. Ponadto, Zamawiający podkreślił, że nie jest wystarczające złożenie jakichkolwiek wyjaśnień, ale wyjaśnień odpowiednio umotywowanych, przekonujących, że zaproponowana cena nie jest rażąco niska. Jak wskazał Zamawiający, na Odwołującym spoczywał obowiązek udowodnienia prawdziwości swoich twierdzeń, zaś Zamawiający uznał, że Odwołujący nie usunął wątpliwości co do wysokości zaoferowanej ceny i nie udowodnił, że jego cena nie jest ceną rażąco niską.

Odwołujący wskazał, że w żaden jednak sposób Zamawiający nie odniósł się do wyjaśnień Odwołującego z dnia 14 kwietnia 2016 roku, które wskazują w jaki sposób należy wyliczyć ostateczną stawkę za roboczogodzinę, korzystając z informacji zawartych bezpośrednio w kosztorysie ofertowym Odwołującego. Nie uwzględnił on również kolejnego już oświadczenia Odwołującego, że wynagrodzenie każdego z jego pracowników jest i będzie wyższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie obowiązujących przepisów prawa. Zatem, tak sporządzone przez Zamawiającego uzasadnienie odrzucenia oferty Odwołującego, nie daje temu drugiemu szansy na zrozumienie faktycznych działań Zamawiającego, a w konsekwencji uniemożliwia ewentualne odniesienie się do wszystkich okoliczności odrzucenia oferty przy wnoszeniu odwołania.

Izba ustaliła co następuje:

Izba postanowiła dopuścić w poczet materiału dowodowego następujące dokumenty: (i) specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia (dalej „**SIWZ**”) oraz Ogłoszenie o zamówieniu z dnia 8 marca 2016 r., nr ogłoszenia: 51052 — 2016 na okoliczność ustalenia przedmiotu zamówienia oraz warunków udziału w postępowaniu; (ii) protokół postępowania przetargowego na okoliczność ustalenia przebiegu postępowania przetargowego; (iii) ofertą Odwołującego na okoliczność ustalenia jej treści; (iv) wezwanie Zamawiającego z dnia 6 kwietnia 2016 roku oraz 13 kwietnia 2016 r. skierowane do Odwołującego oraz złożone przez Odwołującego wyjaśnienia z dnia 8 i 14 kwietnia 2016 roku na okoliczność ustalenia treści wezwania oraz złożonych wyjaśnień i dokumentów; (v) informację o wyborze oferty najkorzystniejszej z dnia 14 kwietnia 2016 r. na okoliczność ustalenia wyników postępowania oraz przyczyn odrzucenia oferty Odwołującego.

Na podstawie powyższych dokumentów Izba ustaliła, że Zamawiający prowadzi postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego pn.: „Remont dróg i chodników oraz wymiana sieci podziemnych wod.-kan. w kompleksie wojskowym JW. 4228 w Krakowie przy ul. Montelupich 3”, oznaczone nr: SVA/J/4620/30/2016, publikując w Biuletynie Zamówień Publicznych stosowne ogłoszenie o zamówieniu nr: 51052 - 2016. Jak wynika z treści pkt 11.1.4) powyższego ogłoszenia „Przedmiotem zamówienia jest remont dróg i chodników oraz wymiana sieci podziemnych wod.-kan. w kompleksie wojskowym JW. 4228 w Krakowie przy ul. Montelupich 3. Szczegółowy zakres robót zawarty został w dokumentacji technicznej stanowiącej załącznik nr 11 do SIWZ. Do SIWZ został załączony przedmiar robót - załącznik nr 12 do SIWZ. Wartość zamówienia została ustalona na kwotę 8.598.485,18 zł Bezpośrednio przed otwarciem ofert Zamawiający określił sumę jaką zamierza wydać na realizację zamówienia w wysokości 10.038.629,47 zł brutto. Kryteria oceny ofert stanowiły: cena brutto oferty – 90 pkt; długość okresu gwarancji – 10 pkt. W postępowaniu oferty złożył 7 wykonawców. Cenę najniższą zaproponował Odwołujący – 3.578.028,72 zł oraz 60 miesięcy okresu gwarancji. Cena najwyższa wynosiła 9.851.465,33 zł. Średnia wartość ofert wyniosła 6.569.462,28 złotych. Cena za wykonanie zamówienia zaproponowana przez Odwołującego była więc o 46% niższa od średniej arytmetycznej wszystkich ofert złożonych w postępowaniu. Z kolei cena zaproponowana przez Odwołującego była o 64% niższa od kwoty jaką Zamawiający zamierzał przeznaczyć na realizację zamówienia.

Izba ustaliła, że pismem z dnia 6 kwietnia 2016 r. Zamawiający wezwał Odwołującego do złożenia wyjaśnień dotyczących elementów oferty mających wpływ na wysokość zaoferowanej ceny wraz z dowodami potwierdzającymi takie okoliczności. Pismem z dnia 11

kwietnia 2016 r. Odwołujący złożył wyjaśnienia. Zamawiający ponownie pismem z dnia 13 kwietnia 2016 r. wezwał Odwołującego do złożenia wyjaśnień w zakresie sposobu kalkulacji stawki roboczogodziny wskazanej w załączonym do oferty Odwołującego kosztorysie. Pismem z dnia 14 kwietnia 2016 r. Odwołujący złożył wyjaśnienia.

Pismem z dnia 14 kwietnia 2016 r. Zamawiający poinformował wykonawców o wyborze oferty najkorzystniejszej, za która została uznana oferta wykonawcy Sinevia sp. z o.o. Oferta Odwołującego została odrzucona.

Zamawiający w dniu 28 kwietnia 2016 r. złożył odpowiedź na odwołanie, wnosząc o oddalenie podniesionych zarzutów.

Ponieważ odwołanie nie zawierało braków formalnych i wpis od niego został uiszczony – podlegało rozpoznaniu przez Izbę.

Izba zważyła, co następuje:

Na wstępie Izba ustaliła, że Odwołujący – jako wykonawca, którego oferta, w przypadku potwierdzenia się zarzutów odwołania, może zostać wybrana jako najkorzystniejsza – spełnia określone w art. 179 ust. 1 ustawy Pzp przesłanki korzystania ze środków ochrony prawnej, tj. ma interes w uzyskaniu zamówienia, a naruszenie przez Zamawiającego przepisów ustawy Pzp może spowodować poniesienie przez niego szkody, polegającej nieuzyskaniu zamówienia.

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. W ocenie Izby nie potwierdził się zarzut naruszenia przez Zamawiającego art. 89 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 90 ust. 1 i 3 ustawy Pzp.

Zgodnie z art. 90 ust. 1 ustawy Pzp, jeżeli i cena oferty wydaje się rażąco niska w stosunku do przedmiotu zamówienia i budzi wątpliwości zamawiającego co do możliwości wykonania przedmiotu zamówienia zgodnie z wymaganiami określonymi przez zamawiającego lub wynikającymi z odrębnych przepisów, w szczególności jest niższa o 30% od wartości zamówienia lub średniej arytmetycznej cen wszystkich złożonych ofert, zamawiający zwraca się o udzielenie wyjaśnień, w tym złożenie dowodów, dotyczących elementów oferty mających wpływ na wysokość ceny, w szczególności w zakresie: oszczędności metody wykonania zamówienia, wybranych rozwiązań technicznych, wyjątkowo sprzyjających warunków wykonywania zamówienia dostępnych dla wykonawcy, oryginalności projektu wykonawcy, kosztów pracy, których wartość przyjęta do ustalenia ceny nie może być niższa od minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz pomocy publicznej udzielonej na podstawie

odrębnych przepisów. Zgodnie z art. 90 ust. 2 ustawy Pzp obowiązek wykazania, że oferta nie zawiera rażąco niskiej ceny spoczywa na wykonawcy. Stosownie do art. 90 ust. 3 ustawy Pzp Zamawiający odrzuca ofertę wykonawcy, który nie złożył wyjaśnień lub jeżeli dokonana ocena wyjaśnień wraz z dostarczonymi dowodami potwierdza, że oferta zawiera rażąco niską cenę w stosunku do przedmiotu zamówienia.

Podkreślić należy, że rozstrzygając sprawę w kontekście przywołanych wyżej przepisów Izba bada nie tyle samą cenę oferty, co czynność Zamawiającego polegającą na ocenie złożonych przez wykonawcę wyjaśnień i prawidłowość zaniechania odrzucenia oferty tego wykonawcy. Przedmiotem odwołania może być bowiem czynność lub zaniechanie zamawiającego (art. 180 ust. 1 ustawy Pzp). Zatem rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy wymagało odpowiedzi na pytanie, czy na podstawie przedmiotowych wyjaśnień Zamawiający był uprawniony do wniosku, że cena zaoferowana przez Odwołującego nie jest rażąco niska. W ocenie Izby ww. wykonawca w złożonych wyjaśnieniach nie wykazał prawidłowości zaoferowanej ceny.

W związku z tym, że cena oferty Odwołującego była niższa o więcej niż 30% od średniej arytmetycznej ceny wszystkich ofert złożonych w postępowaniu, Zamawiający wezwał ww. wykonawcę do złożenia wyjaśnień. Wezwanie wskazywało na konieczność wykazania przez wykonawcę, że cena nie jest rażąco niska oraz na obowiązek złożenia stosownych dowodów. Odwołujący powołał w wyjaśnieniach w sposób ogólny na okoliczności, które miały świadczyć o możliwości obniżenia ceny oferty, okoliczności te jednak – wbrew obowiązkowi wynikającym z art. 90 ust. 1 i 2 oraz wbrew treści wezwania – nie zostały poparte żadnymi dowodami.

W odniesieniu do obowiązku przedstawienia dowodów Izba wskazuje, że obowiązek ten spoczywa na wykonawcy w każdej sytuacji powołania się na okoliczności, w przypadku których możliwe jest przedłożenie dowodów. Poprzestanie w takiej sytuacji na oświadczeniu własnym wykonawcy jest niewystarczające i czyni wyjaśnienia gołosłownymi. Mogą oczywiście pojawić się w wyjaśnieniach takie okoliczności, w przypadku których złożenie dodatkowych dowodów nie jest niezbędne, a samo oświadczenie wykonawcy pokazuje prawidłowość kalkulacji ceny. Jeżeli jednak wykonawca powołuje się na takie okoliczności jak szczególnie niskie koszty zakupu materiałów/środków potrzebnych do wykonania zamówienia, innowacyjną politykę czy dysponowanie własnym sprzętem może i powinien załączyć do wyjaśnień stosowne umowy, oferty, dokumenty wewnętrzne firmy, które potwierdzą powyższe okoliczność.

W treści złożonych wyjaśnień Odwołujący wskazał po pierwsze, że na innych podobnych przetargach w Polsce wskaźnik wartości złożonych ofert z najniższą ceną do wartości

kosztorysu inwestorskiego oscyluje obecnie około 30 – 40%. O ile zgodzić się należy z Odwołującym, że niejednokrotnie szacowana wartość zamówienia wyceniana na podstawie kosztorysu inwestorskiego może odbiegać od średniej wartości ofert złożonych przez wykonawców w postępowaniu, jednakże okoliczność ta sama w sobie nie może przesądzać o zaoferowaniu ceny realnej przez danego wykonawcę. Szacunkową wartość zamówienia odnieść bowiem należy do wszystkich ofert złożonych przez wykonawców w danym postępowaniu. W omawianym zaś stanie faktycznym oferta Odwołującego odbiegała o ponad 40% od szacunków Zamawiającego. Druga z kolei oferta z najniższą ceną była o 2 miliony złotych droższa od oferty Odwołującego. Oznacza to, że wyłącznie oferta Odwołującego odbiegała w tak zasadniczy sposób od szacunków dokonanych przez Zamawiającego. Co więcej Odwołujący nie kwestionował na wcześniejszym etapie postępowania szacunkowej wyceny wartości zamówienia dokonanej przez Zamawiającego i nie wskazał również w treści złożonych wyjaśnień, gdzie należałoby dopatrywać się błędu w oszacowaniu wartości zamówienia dokonanej przez Zamawiającego. O ile dopuszczalne są pewne odchylenia procentowe pomiędzy wyceną ofert poszczególnych wykonawców a szacunkami dokonanymi przez Zamawiającego, o tyle tak znaczące odchylenia wiązać się muszą bądź to z błędem popełnionym przez Zamawiającego przy szacowaniu wartości przedmiotu zamówienia bądź też z wyjątkowymi okolicznościami istniejącymi po stronie danego wykonawcy, które umożliwiają mu obniżenie ceny o ponad 40%. Skoro Odwołujący nie wskazał na żaden błąd Zamawiający popełniany przy szacowaniu wartości zamówienia, to jego zadaniem było wykazanie i udowodnienie istnienia właśnie tych szczególnych okoliczności, czego w ocenie Izby Odwołujący nie uczynił.

W ocenie Izby poprzez złożone wyjaśnienia Odwołujący nie wykazał istnienia po jego stronie szczególnych okoliczności uzasadniających zaoferowanie tak niskiej ceny za realizację zamówienia. Odwołujący ograniczył się do ogólnych stwierdzeń dotyczących m.in. innowacyjnej polityki w zakresie kalkulowania marży i znajomości wydatków w przypadku porównywalnych zamówień, posiadaniu wykwalifikowanej kadry, głębokiej analizie przedmiotu zamówienia, dysponowaniu własnym sprzętem i własną kadrą kierowniczą, posiadaniem własnej kopalni kruszywa łamanego i wytwórni mas bitumicznych, bliską lokalizacją firmy od miejsca realizacji przedmiotu zamówienia, korzystnymi rabatami od dostawców. Odwołujący jednakże nie przedstawił Zamawiającemu żadnej analizy w jakim stopniu każda z przywołanych okoliczności umożliwia mu obniżenie ceny za realizację zamówienia i jakiego rzędu oszczędności osiąga on z tytułu wskazanych okoliczności. Podkreślić ponadto należy, że szereg z okoliczności na które powołał się Odwołujący są powszechnie dostępne wykonawcom operującym w branży wodno – kanalizacyjnej, w tym

obejmującej przebudowę dróg (np. własne maszyny, wykwalifikowana kadra, doświadczenia, korzystne umowy z dostawcami), zaś Odwołujący nie wykazał w jaki sposób w tym konkretnym postępowaniu przetargowym umożliwią mu one tak drastyczne zniżenie kosztów. Jak wskazał SO w Warszawie w wyroku z 5.1.2007 r. (V Ca 2214/06, niepubl.), nie można powoływać się na stosowanie niższych marż, zaopatrywanie się bezpośrednio u producentów czy posiadanie stałego kręgu kontrahentów, gdyż tego typu czynniki są dostępne dla każdego z wykonawców. Nie są więc obiektywnie właściwe i wyjątkowe tylko dla wykonawcy proponującego niską cenę. Podkreślić również należy, że Odwołujący nie przedłożył żadnego dowodu na wykazanie jakiegokolwiek z okoliczności, na które się powoływał. Dowody takie winny być przedłożone, chociażby w zakresie korzystnych umów z dostawcami, rzekomej innowacyjnej polityki, zakresu posiadanych maszyn. Bez przedstawienia stosownych dowodów twierdzenia Odwołującego są jedynie gołosłownym oświadczeniem. Odwołujący nie zadał sobie trudu przedłożenia jakiegokolwiek kalkulacji, w której uwzględniony byłby wpływ powoływanych przez niego okoliczności na wysokość zaoferowanej ceny w ujęciu powszechnie dostępnych cen rynkowych. Tym samym Odwołujący nie udźwignął ciężaru dowodu wykazania realności zaoferowanej za realizację zamówienia ceny.

Podkreślić dalej należy, że w złożonych wyjaśnieniach w zakresie sposobu obliczenia stawki roboczogodziny w wysokości 9 zł Odwołujący wskazał, że do stawki tej należy doliczyć koszty pośrednie oraz zysk, co daje w ostateczności wartość roboczogodziny w wysokości 14 zł., a w konsekwencji nie skutkuje naruszeniem przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę ustalonym na podstawie obowiązujących przepisów. Wskazać należy, że art. 90 ust. 1 ustawy Pzp zobowiązuje zamawiającego do wezwania wykonawcy do złożenia wyjaśnień w zakresie zaoferowanej ceny za realizację zamówienia, w szczególności w zakresie m.in. kosztów pracy, których wartość przyjęta do ustalenia ceny nie może być niższa od minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie art. 2 ust. 3 – 5 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. nr 200, poz. 1679, z późn. zm.). Od stycznia 2016 r. minimalne wynagrodzenie za pracę zostało ustalone na poziomie 1850 złotych. Wskazać należy, że ustawodawca w art. 90 ust. 1 ustawy Pzp nie zawarł definicji „kosztów pracy”. Powszechnie przyjmuje się, że koszty pracy to ogół wydatków, jakie ponosi przedsiębiorca w związku z pozyskaniem, utrzymaniem, przekwalifikowaniem i doskonaleniem pracowników. Wchodzą w to również koszty z tytułu obowiązkowych składek na ubezpieczenia społeczne. Przyjmuje się, że koszty pracy składają się z dwóch części. Pierwszą z nich są koszty pozapłacowe, do których zaliczamy wszystkie składki oraz koszty pracy, jakie ponosi przedsiębiorca poza wynagrodzeniem bezpośrednim. Z kolei ta druga grupa to koszty płacowe, w których skład wchodzi wynagrodzenia osobowe,

dodatki oraz nagrody i premie. Powyższe znajduje potwierdzenie w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno – użytkowym z dnia 18 maja 2004 r. (Dz. U. nr 130, poz. 1389) (dalej „**Rozporządzenie**”). Zgodnie z §6 Rozporządzenia, wśród obligatoryjnych elementów, które należy wziąć pod uwagę przy ustalaniu stawki roboczogodziny ustawodawca wymienia: (i) płace zasadnicze; (ii) premie regulaminowe; (iii) płace dodatkowe (dodatki stażowe, inne dodatki regulaminowe); (iv) płace uzupełniające; (v) obligatoryjne obciążenia płac; (vi) odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

W analizowanym stanie faktycznym Odwołujący na stronie 70, 74 oraz 78 oferty określił wysokość roboczogodziny na kwotę 9 zł. Wskazał również na narzuty: koszty pośrednie oraz zysk, wskazując sposób ich obliczenia. W złożonych zaś wyjaśnieniach z dnia 13 kwietnia 2016 r. wskazał, że do stawki 9 zł za roboczogodzinę doliczyć należy koszty pośrednie oraz zysk, wskazując ponadto, że stawka 9 zł jest stawką netto, przez co ostatecznie jest ona stawką wyższą (łącznie z uwzględnieniem narzutów) i łącznie daje kwotę ponad 14 zł. Powyższe wyjaśnienia nie były, w ocenie Izby, wystarczające do uznania, że wykonawca w sposób prawidłowy dokonał kalkulacji kosztów wykonania zamówienia, uwzględniając wytyczne ustawodawcy w zakresie obowiązku uwzględnienia kosztów pracy, których wartość nie może być niższa od minimalnego wynagrodzenia za pracę. Po pierwsze z treści złożonych wyjaśnień nie wynika, gdzie zostały uwzględnione obligatoryjne elementy składające się na koszty pracy, w tym m.in. koszty roboczogodziny określone w treści Rozporządzenia. Odwołujący podczas rozprawy wyjaśnił, że wszystkie koszty pracy zostały ujęte w kosztach pośrednich, odwołując się do definicji kosztów pośrednich zawartych w Rozporządzeniu. Wskazać jednak należy, że w treści złożonych wyjaśnień informacja ta nie została zawarta. Po drugie, definicja kosztów pośrednich zawarta w Rozporządzeniu, na którą powołał się Odwołujący, określa koszty pośrednie jako składniki kalkulacyjne wartości kosztorysowej, uwzględniające nieujęte w kosztach bezpośrednich koszty zaliczane zgodnie z odrębnymi przepisami do kosztów uzyskania przychodów, w szczególności koszty ogólne budowy oraz koszty zarządu. Tym samym Odwołujący winien wykazać w złożonych wyjaśnieniach, które składniki składające się na koszty pracy zostały ujęte w kosztorysie jako koszty bezpośrednie i w jaki sposób została obliczona ich wartość. Po drugie winien wskazać, które z kosztów pracy, nieujęte w kosztach bezpośrednich, a mogące być zaliczone na podstawie odrębnych przepisów do kosztów uzyskania przychodu zostały ujęte w kosztach pośrednich i w jaki sposób poszczególne pozycje zaliczone do tych kosztów zostały wyliczone. W ocenie Izby tylko bowiem tak precyzyjne rozpisanie poszczególnych

pozycji składających się na koszty pracy dawałoby Zamawiającymi możliwość rzetelnej weryfikacji i oceny zgodności zaproponowanej stawki roboczogodziny z obowiązującymi przepisami. Ponadto podkreślić należy, że skoro, jak twierdził Odwołujący, przy wyliczeniu kosztów wykonania zamówienia, w tym stawki roboczogodziny kierował się treścią Rozporządzenia, to w zaproponowanej stawce roboczogodziny w wysokości 9 zł ujęte winny zostać wszystkie elementy wskazane w § 6 Rozporządzenia. Ujęcie zaś wszystkich kosztów pracy wskazanych w § 6 w stawce 9 zł naruszałoby obowiązujące przepisy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Nie sposób również zgodzić się z Odwołującym, iż do obliczenia kosztów pracy, o których mowa w art. 90 ust. 1 ustawy Pzp winien zostać wliczony przewidywany zysk wykonawcy oraz podatek VAT. Bez wątplenia elementy te stanowią element ceny, jednakże nie została wskazana Izbie żadna argumentacja uzasadniająca zaliczenia do kosztów pracy powyższych elementów. Nie wiadomo również czy zysk oraz VAT miały stanowić bezpośrednie koszty pracy czy pośrednie i na jakiej podstawie prawnej elementy te mogłyby być w ogóle zaliczone do kosztów pracy. Próba zrekompensowania zaniżonej wartości kosztów pracy innymi elementami cenotwórczymi jest w ocenie Izby nieuprawniona.

Izba nie podziela również poglądu Odwołującego jakoby Zamawiający nie miał prawa badania jednostkowych cen zawartych w kosztorysie. Uprawnienie takie wynika wprost z art. 90 ust.1 ustawy Pzp. To ustawodawca zobligował Zamawiającego właśnie do badania poszczególnych cenotwórczych aspektów oferty danego wykonawcy, w tym sposobu obliczenia kosztów pracy. Ograniczenie badania wyłącznie do ceny końcowej, globalnej (która notabene jest rażąco niska w stosunku do przedmiotu zamówienia) mogłoby bowiem w wielu wypadkach prowadzić do niezasadnego przerzucenia kosztów przez wykonawców, ze szkodą dla pracowników i ochrony ich praw, które ustawodawca zagwarantował im w obowiązujących przepisach prawa.

Wobec powyższego Izba stwierdziła, że złożone przez Odwołującego wyjaśnienia dotyczące ceny były ogólne i nieoparte dowodami, a zatem wykonawca nie wywiązał się ze spoczywającego na nim ciężaru wykazania, że cena nie jest rażąco niska. Tym samym Zamawiający zasadnie odrzucił ofertę Odwołującego.

Zarzut naruszenia art. 92 ust. 1 pkt 2 ustawy Pzp

W ocenie Izby powyższy zarzut nie potwierdził się. Zgodnie z art. 92 ust. 1 pkt 2 ustawy Pzp Zamawiający niezwłocznie po wyborze oferty najkorzystniejszej zawiadamia wykonawców, którzy złożyli oferty o wykonawcach, których oferty zostały odrzucone podając uzasadnienie faktyczne i prawne. Obowiązkiem temu Zamawiający w przedmiotowym postępowaniu przetargowym uczynił, co pośrednio potwierdził sam Odwołujący składając niniejsze odwołanie. W ocenie Izby w decyzji o odrzuceniu oferty Odwołującego Zamawiającego wskazał przyczyny odrzucenia oraz podstawę prawną. Zamawiający wskazał, że przyjęta stawka roboczogodziny narusza obowiązujące przepisy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz, że złożone wyjaśnienia są ogólnikowe i nie wykazują realności zaproponowanej za realizację zamówienia ceny. Składając niniejsze odwołanie oraz przedstawiając stosowaną argumentację w zakresie niezasadnego odrzucenia oferty, Odwołujący potwierdził, iż miał pełną świadomość przyczyn odrzucenia złożonej oferty, a tym samym potwierdził, że podane przez Zamawiającego uzasadnienie faktyczne i prawne odrzucenia oferty Odwołującego było prawidłowe.

W związku z brakiem stwierdzenia naruszenia przez Zamawiającego przepisów art. 89 ust. 1 pkt 4, art. 90 ust. 1 i 3 oraz art. 92 ust. 1 pkt 2 ustawy Pzp, odwołanie podlegało oddaleniu.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 192 ust. 9 i 10 ustawy Pzp oraz w oparciu o przepisy § 3 pkt 1 i 2 lit. a i b rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r. w sprawie wysokości i sposobu pobierania wpisu od odwołania oraz rodzajów kosztów w postępowaniu odwoławczym i sposobu ich rozliczania (Dz. U. Nr 41, poz. 238).

Przewodniczący: